

je Šentvid pod mentorstvom Alenke Dragoš in dr. Lučke Kajfež, ter naloga Vpliv daljinskega ogrevanja na onesnaženost zraka v Ljubljani med letoma 1980 in 1994, ki jo je izdelal Miha Jaramaz s Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana pod mentorstvom Draga Radomana in Boštjana Paradiža. Za najboljšo raziskovalno nalogo pa je komisija razglasila nalogo z naslovom Zasipavanje Krnskega jezera, ki sta jo izdelala Matija Klanjšček in Jernej Pavlin z Gimnazije Tolmin pod mentorstvom Igorja Drnovška.

Komisija je vse tri naloge nagradila z možnostjo objave v Geografskem obzorniku, ki jo prispeva Zveza geografskih društev Slovenije, in z nagradno ekskurzijo po Sloveniji, ki jo prispeva Ljubljansko geografsko društvo. Vsi sodelujoči mladi raziskovalci so bili obdarovani s knjigo dr. Dušana Pluta Brez izhoda? Svetovni okoljski procesi, ki je prva v novoustanovljeni knjižni zbirki Geografija, in z več izvodi geografskih revij.

Za konec še enkrat čestitamo vsem mladim raziskovalcem in njihovim mentorjem.

PROF. FRANC MARIČ – SEDEMDESETLETNIK **Milan Natek**

V začetku letošnjega leta je praznoval svoj življenjski in delovni jubilej naš priznani in uveljavljeni ter povsod spoštovani kolega, prof. Franc Marič, dolgoletni srednješolski učitelj in inšpektor oziroma svetovalec za geografijo in zgodovino na območju mariborske enote Zavoda SRS za šolstvo in nesebični društveni delavec v Mariboru.

Rodil se je 1. januarja leta 1925 v Puconcih, na skrajnem severnem obrobju Ravenskega, kjer preha-ja v gričevnato Goričko. Gimnazijo z maturo je opravil v Murski Soboti leta 1944. V jeseni naslednjega leta je vpisal študij geografije in zgodovine na ljubljanski univerzi, ki ga je uspešno končal z diplomom leta 1949. Najprej se je zaposlil na Srednji kmetijski šoli v Mariboru, kjer je poučeval do leta 1969, ko je postal inšpektor oziroma svetovalec za geografijo in zgodovino na mariborski enoti Zavoda SRS za šolstvo. To delo je uspešno in v splošno zadovoljstvo vseh opravljal do sredine leta 1988, ko je odšel v zaslužen pokoj.

Maričevo delo je bilo izredno raznoliko in nadvse uspešno. S predano ljubeznijo in zavzetostjo je spremljal razvoj obeh strok. Njihove temeljne novosti in vsa nova spoznanja je nazorno in z njemu lastno in privlačno človeško toplino posredoval učencem

in dijakom ter svojim kolegom, s katerimi se je srečeval ob pogostih obiskih na šolah, seminarjih in na drugih oblikah permanentnega strokovnega izpopolnjevanja. Bil je eden izmed tistih svetovalcev, ki so bili tesno in neposredno povezani s specialnimi didaktiki mariborske Pedagoške akademije. Vedno in povsod se je zavzemal za napredek in uveljavitev ter utrditev stroke v učnih programih in načrtih. V sedemdesetih letih je bil dejaven član slovenske raziskovalne skupine, ki je delala na prenovi, posodobitvi in sploh na modernizaciji zemljepisnega pouka. Iz tega obdobja je nekaj strokovnih člankov, ki so objavljeni v Geografskem obzorniku, in več elaboratov; nekatere je izdelal skupaj s prof. Ludvikom Olasom. Prav tako je v soavtorstvu z njim napisal učbenik »Zemljepis za sedmi razred osnovne šole«, ki je izšel pri Mladinski knjigi kar sedemkrat v zadnjih desetih letih. Skupaj z L. Olasom je pripravil še Didaktični komplet za zemljepis v 7. razredu in zbirko 180 diapozitivov in 36 prosojnic z ustreznimi metodičnimi navodili.

Dve desetletji je sodeloval v komisijah za strokovne izpite, in čestokrat jim je tudi predsedoval. Tudi pri tem delu je bil strokovno zavzet in predan, vesten, objektivni, pošten in človeško plemenit. S temi vrlinami, s katerimi je nenavadno bogato obdarjen, je povezoval in navduševal svoje učence in dijake kakor tudi kolege. Eni in drugi soglašajo s spoznanjem, da je prof. F. Marič izjemno pošten in plemenit človek.

Prof. F. Marič pa se ni razdajal samo na strokovnem področju, kar je bilo povezano s službenimi obveznostmi in dolžnostmi, temveč je bil opazno dejaven in prizadeven še na drugih področjih. Dolga desetletja je bil v upravnem odboru mariborske podružnice Geografskega društva Slovenije (danes Geografsko društvo Maribor). Srečevali smo ga skoraj v vseh organizacijskih in pripravljalnih odborih prirediteljev, ki so jih prirejali mariborski geografi bodisi za vse-slovenska, jugoslovanska ali mednarodna znanstveno-strokovna srečanja. In takih prirediteljev v Mariboru oziroma v Severovzhodni Sloveniji res ni malo.

Prav tako ne moremo prezreti Maričevega aktivnega delovanja v planinski organizaciji. S prihodom na univerzitetni študij v Ljubljano se je včlanil v planinsko društvo. Čeprav rojen Prekmurec, z obrobja Panonskega nižavja, je vzljubil gore in planinski svet. Slovenske gore je prepotoval po dolgem in počez in tako neposredno spoznaval in z melanholično panonsko dušo vsrkaval njihove enkratne in neponovljive

lepote. Sam ali skupaj z družino je prepešal naše številne planinske krožne poti (transverzale). Skozi dolga leta je bil dejaven v odborih mariborskega planinskega društva in nekaj časa tudi njegov predsednik.

Njegova zavzetost za raznovrstne dejavnosti ni ostala brez odziva v javnosti. Za svoje delo je dobil mnoga strokovna in družbena priznanja. Leta 1976 mu je Geografsko društvo Slovenije podelilo Pohvalo in dobil je državno odlikovanje Red dela s srebrnim vencem, v kasnejših letih pa še priznanje Zavoda SRS za šolstvo, in sicer za uspešno in zavzeto svetovalsko delo na področju geografije in zgodovine. Ob stoletnici slovenskega kmetijskega šolstva je prejel posebno priznanje. Za delo v planinstvu je leta 1967 prejel srebrni in leta 1974 zlati častni znak Planinske zveze Slovenije, leta 1982 pa je postal častni član Planinskega društva Maribor – matiča.

Ob tem »okroglem« življenjskem jubileju se tudi slovenski geografi zahvaljujemo prof. F. Mariču za njegov bogat prispevek, ki ga je vložil v vzgojo in izobraževanje našega mladega roda. Obenem mu želimo, da bi še tudi v prihodnje spremljal in s svojimi bogatimi izkušnjami pomagal usmerjati in bogatiti vsa nova prizadevanja za kakovosten dvig in razcvet šolske geografije na Slovenskem.

VODE V SLOVENIJI

Anton Gosar

Prispevek k razumevanju planetarne obnove je razmišljanja ob izidu knjige *Vode v Sloveniji* avtorjev Matevža Lenarčiča in dr. Dušana Pluta, ki jo je izdalo podjetje EPSI.

Po prvem pregledu slikovno in vsebinsko bogate monografije o vodah na Slovenskem se zdi, da so tri prvine knjige še posebej izstopajoče:

- grafično in uredniško oblikovanje,
- umetniška vrednost slikovnega gradiva in
- bogata, ponekod celo enciklopedična informativnost spremnega besedila.

Urednik Vojko Strahovnik je vedel in znal povežati izrazno moč slike z besedilom, ki mu ga je avtor dostavil. Ne glede na vsebino teksta, povsod je vedel umestiti pravo prvine elementa vode oziroma prikazati ustrezno pokrajinsko podobo ob njem. Mlada oblikovalka Ivanka Kadivec, ob tem bi opozoril na stran 205, je inovativno uporabila vedenja o so-

sledju barv, velikosti in vsebini slik, napisov in grafičnih prilog. Ob strani ji je stala Jerneja Fridl z Geografskega inštituta ZRC SAZU, ki je izdelala zemljevid, in ilustrator Jaka Modic. Vsem, ki se bodo navdušili nad fotografijami in tekstom ter se bodo želeli sami preizkusiti, je na strani 202 in 203 v pomoč kartografska priloga z oznako krajev oziroma podob. Tej so dodani še kratki opisi slik v angleškem in slovenskem jeziku. Ne gre namreč prezreti, da so povzetki prevedeni v odlično angleščino, kar je bila doslej redkost naših strokovnih publikacij, in da gre zahvala za to domačinki Mojci Šoštarke ter t. i. »native speaker-ju« lanu Wraightu. Prevode je v enako odlično nemščino prispel Wolfgang Zitta.

Splošno znano je, da profesionalni fotografi radi ščejo motive, v katerih je voda eden od elementov kompozicije. Voda in odboj svetlobe v njej popestrijo sliko! Nedvomno velja to tudi za to knjigo. A v njej je še nekaj več! Ne, ne mislim na vse možne oblike agregatnega stanja H₂O, ki poteka vzporedno s spremnim besedilom. Ne. Mislim predvsem na številne barvne odtenke vode, ki jo ima voda na fotografijah v knjigi. Voda je tu rdeča ali vijoličasta, a je tudi rumena in oranžna. Dejali bi, da se v njej odseva svet. Da: voda je zrcalo sveta! V dobesednem in prenesenem pomenu besede. Posebno sem navdušen nad sliko na strani 33, ki prikazuje, kako se vodna kapljica razprši na podzemnem stalagmitu. Slika je tako ostra, da smo kar razočarani, ko ne vidimo še minerala, ki se je na kamnu odložil. A, saj vemo: kapljic mora biti milijon in več, da v 20 letih spoznamo spremembo v višini kapnika za 1 milimeter. Za vso umetnost in znanost v in na fotografijah je bil odgovoren njih avtor, fotograf Matevž Lenarčič.

ln sedaj še k avtorju besedila. Prispevek Dušana Pluta je lahko ocenjen le z oceno: izjemno. Problema voda se avtor besedila loteva iz planetarnega in kozmičnega vidika. Piše: »verjetno je Zemlja edini planet z vodo v našem osončju«. Pomenu vodnega krogotoka in samoobnove tega naravnega vira poseveča v nadpovprečno veliko prostora. Avtor želi, da bi se bralec zavedal, da je ta prvine ena izmed najbolj dragocenih, ki jo ima človeštvo. V namočeni Sloveniji temu argumentu v preteklosti nismo pretirano verjeli. Onesnaženja, od Dravskega polja do Ljubljane, so v ljudeh, ne le strokovnjakih, vsaj deloma vzbudili topogledno skrb. V nadaljevanju avtor sistematično in enciklopedično obdela slovenske vodne posebnosti: od podzemnih tokov ter nadzemnih slapov, rek, močvirij in jezer do morja. Avtor opuša pre-